OŚRODEK DOSKONALENIA NAUCZYCIELI

W PILE

Motto:

Wszystkiego, co naprawdę trzeba wiedzieć o tym,
jak żyć, co robić i jak postępować,
nauczyłem się w przedszkolu.
Mądrość nie znajdowała się na szczycie wiedzy,
zdobytej w szkole średniej,
ale w piaskownicach... ROBERT FULGHUM

JAK W PRZEDSZKOLU ZAPOZNAĆ DZIECI Z ICH PRAWAMI I OBOWIĄZKAMI?

MATERIAŁY OPRACOWAŁA
RADA PEDAGOGICZNA
PRZEDSZKOLA PUBLICZNEGO NR 7
W PILE

Zebrane i opracowane materiały stanowią przykład realizacji zapisu
„wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne"
z nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego
obowiązującej od 01.09.2009r.

PIŁA 2009

Autorzy:
mgr Lidia Zimmermann

mgr Anita Kępińska

mgr Ewa Filipiak

Małgorzata Starzyńska

Magda Rożek

mgr Teresa Soja

mgr Bożena Mielka

mgr Katarzyna Królikowska

Janina Nowak

Konsultacja metodyczna:
Doradcy metodyczni: mgr Anita Kępińska
mgr Maria Jolanta Małek
Dyrektor przedszkola: mgr Lidia Zimmermann

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP……4
2. RESPEKTOWANIE PRAW……...6
3. KATALOG PRAW DZIECKA……...7
4. PRAWA I OBOWIĄZKI RDZICÓW…….…..8
5. PRAWA DZIECKA A NORMY OBOWIĄZUJĄCE W PRZEDSZKOLU W OPARCIU O PRAWA KORCZAKA……....16
6. PREZENTACJA ZNAKÓW PIKTOGRAFICZNYCH OKREŚLAJĄCYCH PRAWA DZIECKA……..20
7. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ METODYCZNYCH….23
8. RECENZJE……..34
9. LITERATURA…….44

WSTĘP

Każdy człowiek jest odrębną wartością i ma określone prawa, zwane naturalnymi. Należą do nich prawo do życia, prawo do wolności i prawo własności. Są to prawa podstawowe, wynikające z natury i godności ludzkiej. Człowiek je ma właśnie, dlatego, że jest człowiekiem i to niezależnie od decyzji władzy państwowej czy kogokolwiek. Są one niezbywalne. Wyrazem ochrony praw człowieka przez organizacje państwowe są zapisy w ich aktach o poszanowaniu i ochronie tych praw. Społeczność międzynarodowa prawa człowieka i gwarancje ich realizowania uznaje za sprawę bardzo ważną. Z tego właśnie powodu podpisano liczne konwencje dotyczące praw człowieka, a także utworzono instytucje zajmujące się ochroną tych praw. Uważa się, bowiem, że poszanowanie lub nieposzanowanie praw naturalnych nie jest tylko sprawą wewnętrzną każdego państwa, lecz jest istotne dla całej społeczności ludzkiej.

Od niedawna na arenie międzynarodowej chroni się też prawa dziecka. Zgromadzenie ogólne ONZ uchwaliło 20 listopada 1989 roku Konwencję o prawach dziecka. Jest to traktat międzynarodowy, wszedł on w życie 2 września 1990 roku. Polska ratyfikowała tę Konwencję 30 września 1991 r.

Artykuł 1 tego dokumentu uściśla treść pojęcia „dziecko" używanego w Konwencji. Oznacza ono „Każdą istotę ludzką w wieku poniżej osiemnastu lat, chyba, że zgodnie z prawem odnoszącym się do dziecka uzyska ono wcześniej pełnoletność".

W **Konwencji Praw Dziecka m**.in. prawo dziecka do:

- ❑ Życia i rozwoju – dorośli mają obowiązek zapewnić mu jak najlepsze warunki życia i rozwoju;
- ❑ Nazwiska, uzyskania obywatelstwa, poznania swego pochodzenia;
- ❑ Zachowania tożsamości, w tym swego nazwiska i obywatelstwa;
- ❑ Wychowania w rodzinie, chyba, że z ważnych powodów określonych prawem jest to niemożliwe;
- ❑ Życia bez przemocy i poniżania – nikt nie ma prawa poniżać dziecka ani znęcać się nad nim;
- ❑ Poszanowanie życia prywatnego – nikt nie może bezprawnie ingerować w życie rodzinne dziecka, łamać tajemnicy korespondencji;
- ❑ Wypowiedzi, w tym prawo do poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji;

- ❑ Wolności myśli, sumienia i religii – do 16 roku życia dziecka o wychowaniu religijnym dziecka decydują rodzice;
- ❑ Informacji i materiałów z różnych źródeł krajowych i zagranicznych przekazywanych przez środki masowego przekazu;
- ❑ Nauki zgodnie z jego możliwościami i przygotowania do odpowiedzialnego życia w wolnym społeczeństwie w pokoju, zrozumieniu, tolerancji, równości płci, przyjaźni między różnymi grupami etnicznymi, religijnymi, narodami;
- ❑ Zabawy i wypoczynku, udziału w zajęciach rekreacyjnych, stosownie do wieku dziecka, a także uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym.

mgr Lidia Zimmermann

RESPEKTOWANIE PRAW DZIECKA W PRZEDSZKOLU

Przedszkole ma obowiązek dostarczyć dzieciom podstawowych informacji na temat ich praw. Jeśli chodzi o prawo do nauki istnieje zakaz wypraszania dziecka z sali przedszkolnej z jakiegokolwiek powodu. Wolność religii lub przekonań oznacza, że dziecko ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania, przy czym rodzicom przysługuje prawo do ukierunkowania dziecka i pieczy nad korzystaniem przez nie z przysługującej wolności. Wolność ta wyraża się jako tolerancja wobec „inności" religijnej, kulturowej, etnicznej. Dzieci nie mogą być dyskryminowane z powodu uczęszczania lub nieuczęszczania na lekcje religii. Wolność wypowiadania poglądów i opinii przysługuje każdemu dziecku. Dziecko ma prawo, o ile nie narusza dobra innych osób, do kontrowersyjnych poglądów i opinii niezgodnych z kanonem nauczania, co nie zwalnia go jednocześnie od znajomości treści przewidzianych materiałem nauczania. Wolność wypowiadania poglądów oznacza możliwość wyrażania opinii o treściach programowych oraz metodach nauczania. Jeżeli chodzi o prawo do informacji, to nauczyciele mają obowiązek przedstawić rodzicom kartę absolwenta przedszkola.

W ramach respektowania prawa dziecka do wolności od przemocy fizycznej i psychicznej przedszkole musi chronić dziecko przed wszelkimi formami przemocy, nauczyciel nie może zwracać się do dziecka w sposób obraźliwy. Dziecko ma prawo do tajemnicy życia prywatnego i rodzinnego. Przedszkole musi wiedzieć o dziecku tylko tyle, ile dziecko i rodzice chcą o tym powiedzieć. Ani wychowawcy, ani innym pracownikom przedszkola nie wolno rozpowszechniać informacji o życiu prywatnym (np. sytuacji materialnej, stanie zdrowia, wynikach testów psychologicznych) dziecka oraz jego rodziny (wykształcenie rodziców, problemy np. alkoholizm, rozwód). Nauczyciel nie może zdradzać tajemnicy korespondencji. Dziecko powinno

mieć zapewnione higieniczne warunki zabawy i nauki, co w praktyce oznacza, że program pracy wychowawczo- dydaktycznej powinien uwzględniać równomierne rozłożenie zajęć w tygodniu, różnorodność zajęć w każdym dniu. W sali przedszkolnej powinna być odpowiednia temperatura – minimalna to +18 stopni C.

W przypadku łamania praw rodzice mogą odwołać się do organu nadzorującego.

Opracowała: Małgorzata Starzyńska

KATALOG PRAW DZIECKA

Prawa i wolności osobiste dziecka :

- prawo do życia i rozwoju
- prawo do posiadania stanu cywilnego, tzn. do rejestracji po urodzeniu i posiadania nazwiska
- prawo do uzyskania obywatelstwa
- prawo dziecka do rodziny, na które składają się takie prawa, jak :
    - do poznania swego genetycznego pochodzenia
    - do wychowania przez rodziców naturalnych
    - w razie rozłączenia z rodzicami do zapewnienia stałych kontaktów i trwałego połączenia (np. w przypadku konfliktów zbrojnych)
- prawo do wolności religii lub przekonań
- prawo do swobody wypowiedzi, wyrażania poglądów i ich poszanowania stosownie do wieku dziecka, w szczególności zaś dziecko winno być wysłuchane w postępowaniu administracyjnym, sądowym we wszystkich sprawach, które go dotyczą (np. zmiany nazwiska, w sprawach adopcji)

- wolność od przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych, wszelkiego okrucieństwa
- do ukończenia 15 lat dziecko nie może być rekrutowane do wojska
- wobec dziecka nie można stosować kary śmierci ani kary dożywotniego więzienia

Prawa socjalne:

- prawo do zabezpieczenia socjalnego
- prawo do możliwie najwyższego osiągalnego poziomu ochrony zdrowia
- prawo do odpowiedniego standardu życia
- prawo do wypoczynku, czasu wolnego, rozrywki i zabawy

Prawa kulturalne:

- prawo do nauki (nauka w zakresie szkoły podstawowej jest obowiązkowa i bezpłatna)
- prawo do korzystania z dóbr kultury
- prawo do informacji
- prawo do znajomości swoich praw
- prawo mniejszości etnicznych do znajomości swojej kultury, wyznania i praktyk religijnych

Starszym dzieciom Konwencja przyznaje także pewne prawa polityczne, a mianowicie do stowarzyszania się i zgromadzeń w celach pokojowych. Konwencja przyznaje także szczególne prawa dzieciom, które znajdują się w stanie upośledzenia fizycznego, umysłowego i niedostosowanym społecznie. Katalog został opracowany na podstawie Konwencji o prawach Dziecka.

Propozycja: mgr Anita Kępińska

Prawa i obowiązki rodziców

1. Nauczyciele - wychowawcy realizując zadania dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze ściśle współpracują z rodzicami dzieci.
2. W ramach tego współdziałania rodzice mają prawo do:

a. znajomości zamierzeń i zadań dydaktyczno-wychowawczych w grupie przedszkolnej,
b. zapoznania z statutem przedszkola i zasadami panującymi w grupie wiekowej,
c. uzyskiwania rzetelnej informacji na temat zachowania, postępów, a także trudności swego dziecka,
d. poradnictwa w sprawach dydaktyczno - wychowawczych oraz wyboru dalszego kształcenia,
e. wyrażania i przekazywania dyrektorowi opinii, uwag i wniosków na temat pracy przedszkola,

3. Za wychowanie i rozwój dziecka główną odpowiedzialność ponoszą rodzice.

4.Rodzice wspierają przedszkole w działalności edukacyjnej i wychowawczej.

5. Rodzice mają obowiązek:

a. dopełnić czynności związane ze zgłoszeniem dziecka do przedszkola,
b. zapewnić regularne uczęszczanie dziecka na zajęcia, szczególnie dziecka (6-letniego) objętego obowiązkiem szkolnym,
c. stworzyć dziecku warunki umożliwiające przygotowanie do zajęć,
d. aktywnie współpracować z nauczycielami- wychowawcami grupy,
e. uczestniczyć w spotkaniach z nauczycielem-wychowawcą ,
f. na bieżąco usprawiedliwiać nieobecności dziecka w przedszkolu,
g. informować nauczyciela - wychowawcę o sprawach mogących mieć wpływ na wychowanie lub edukację dziecka ,
h. udostępnić wychowawcy bezpośredni kontakt telefoniczny,
i. osobiście odebrać chore dziecko z przedszkola,

6. Rodzice ponoszą materialną odpowiedzialność za szkody wyrządzone na terenie przedszkola przez ich dzieci.

7. W przypadku stwierdzenia rażącego zaniedbania obowiązków przez rodziców, przedszkole może skierować do sądu wniosek o ograniczenie praw rodzicielskich.

8. Przedszkole organizuje spotkania z rodzicami a także umożliwia spotkania indywidualne związane z wymianą informacji oraz dyskusją na tematy wychowawcze.

Przygotowała: mgr Ewa Filipiak

ŻELAZNE REGUŁY WYCHOWAWCZE DLA RODZICÓW

Nigdy przy dzieciach nie kłóćcie się. Jeżeli zaistnieją nieporozumienia, załatwiajcie to między sobą, bez świadków.

Nigdy przy dzieciach nie róbcie wymówek
i nie sprzeczajcie się, zwłaszcza na ich temat.
Nigdy nie pozwalajcie dzieciom na rzeczy zabronione
przez drugiego z rodziców.
Nigdy nie zwierzajcie się dziecku z wzajemnych żalów.
Nigdy w obecności dzieci nie wypominajcie sobie wad ani przewinień.
Nigdy nie podważajcie szacunku ani nie osłabiajcie miłości dziecka
do drugiego z rodziców.
Nigdy nie mówcie dziecku: "Tylko nie mów tego mamie",
albo "Nic nie powiedz ojcu".
Nigdy nie mówcie dziecku: "Powiem tatusiowi, jaki byłeś dziś niegrzeczny. Jeżeli dzieci straszy się ojcem, to jak mogą go kochać
i mieć do niego zaufanie?
Nigdy nie wydawajcie dzieciom nieprzemyślanych poleceń. Nie wolno ich też, co chwila zmieniać, aby dziecko nie spostrzegło, że nakazy
i zakazy zależą wyłącznie od chwilowych humorów czy nastrojów.
Nigdy nie wyróżniajcie żadnych z dzieci, lecz
wszystkie traktujcie sprawiedliwie.
Nie bądźcie rodzicami, którzy wszystko wykonują za dzieci, ale stawiajcie im słuszne wymagania i powoli wdrażajcie do samodzielnej pracy.

Bądźcie tacy, jakimi chcielibyście widzieć wasze dzieci.

SZUKAJMY DROGI DO NASZYCH DZIECI

1. Przyglądaj się dziecku jak komuś, kto odbywa ciężką wspinaczkę pod wysoką górę.
2. Zauważaj jego mocne strony.
3. Naucz się słuchać.
4. Szanuj uczucia swojego dziecka.
5. Każdego dnia doceń coś, co dziecko zrobi dobrze.
6. Dziel się z dzieckiem swoimi uczuciami.
7. Bądź stanowczy pomagając dziecku w dokonywaniu zdrowych wyborów.
8. Zacieśnij więź między domem a przedszkolem (szkołą).
9. Dziel się z wychowawcą tym, co lubisz i podziwiasz w swoim dziecku, ucz swoje dziecko, że nie jest tylko samym ciałem.

10. Twórz i pielęgnuj pozytywną atmosferę w domu.

11. Ciesz się i baw ze swoim dzieckiem.

12. Dawaj dziecku to, co masz w sobie cennego i ważnego.

13. Interweniuj, gdy twoje dziecko mówi o sobie negatywnie.

14. Mów szczerze o wszystkich oczekiwaniach.

15. Pozwalaj dziecku brać udział w decyzjach i wyborach dotyczących jego samego i waszej rodziny.

16. Słuchaj nie osądzając.

17. Jasno formułuj wymagania.

18. Wprowadź na stałe humor w wasze życie.

19. Nigdy nie zawstydzaj, nie ośmieszaj ani nie wprawiaj dziecka w zakłopotanie.

20. Okazuj swojemu dziecku Miłość bez stawiania warunków.

Wzajemna miłość to pozwolić Tobie i Mnie być sobą.

Wyszukała: mgr Ewa Filipiak

POGADANKA DLA RODZICÓW
O PRAWACH I OBOWIĄZKACH DZIECKA
ORAZ O EUROPEJSKIEJ KARCIE PRAW I OBOWIĄZKÓW RODZICÓW

Wszystkiego, co naprawdę trzeba wiedzieć o tym,
jak żyć, co robić i jak postępować,
nauczyłem się w przedszkolu.
Mądrość nie znajdowała się na szczycie wiedzy,
zdobytej w szkole średniej,
ale w piaskownicach... ROBERT FULGHUM

Celem uczestnictwa człowieka w życiu społeczno - gospodarczym, politycznym, społecznym jest połączenie praw człowieka z ich realizacją, czyli spełnienie zobowiązań przez człowieka, państwo, społeczeństwo wobec jednostki. Ale jakże znamienny jest fakt, że nie jest to wiek odpowiedzialności za realizację praw człowieka. Dorosły człowiek nie ma wątpliwości, że przysługują mu prawa wnikające z samej istoty człowieczeństwa. Jednakże tylko sporadycznie mówi się o prawach dziecka, a przecież dziecko przychodząc na świat ma prawo do samostanowienia, które jest prawem każdego człowieka. Umieć dostrzec w każdym

dziecku pełnowartościowego człowieka, któremu należą się takie same prawa, jest dzisiaj sztuką - sztuką tym większą, że dziecko przychodząc na świat wkracza w świat norm, praw, reguł i obowiązków, jakie są przed nim stawiane.

Dnia 20 listopada 1989 roku Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych jednomyślnie uchwaliło Konwencję o Prawach Dziecka. Z chwilą ratyfikowania jej przez dwudzieste państwo, weszła ona w życie 2 września 1990 r. W Polsce zaczęła obowiązywać od 7 lipca 1991 roku. Konwencję nazwano światową konstytucją praw dziecka, która ustanawia status dziecka oparty na następujących założeniach:

- dziecko jest samodzielnym podmiotem – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki ochrony prawnej,
- dziecko wymaga poszanowania jego tożsamości, prywatności i godności,
- rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka,
- państwo ma wspierać rodzinę a nie ją wyręczać.

Tekst Konwencji Praw Dziecka składa się z trzech części: preambuły, artykułów podstawowych (od 1 do 41) i praw wykonawczych (artykuły 42 - 54). W preambule zawarte są ogólne idee określające charakter Konwencji. Sprawą nadrzędną jest interes, dobro oraz pomyślność dzieci. Akcentuje się więc odpowiedzialność rodziny za dziecko, znaczenie w procesie wychowania wartości kulturalnych danego narodu, konieczność międzynarodowej współpracy na rzecz poprawy warunków życia dzieci. Podkreśla się też znaczenie przygotowania dziecka do pełnego i świadomego życia w społeczeństwie, które opierałoby się na respektowaniu takich wartości jak pokój, godność, tolerancja, wolność i solidarność.

W procesie tworzenia systemu ochrony dziecka kierowano się różnymi zasadami i prawami.

Prawa i wolności osobistej:

- **prawo do życia i rozwoju** – dziecko przebywające w placówce powinno mieć zagwarantowane warunki sprzyjające jego rozwojowi,
- **prawo do identyczności** – znaczy to tyle, iż dorośli powinni dziecko szanować, dawać mu wolność (np. w decyzjach, a także w traktowaniu – tzn. nie ograniczać go). Dziecko ma też prawo do godności i nietykalności osobistej,
- **prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania** – każde dziecko może w sposób swobodny wyrażać swoje myśli, wyznawać dowolną religię i postępować zgodnie ze swoim sumieniem,
- **prawo do wyrażania własnych poglądów i występowania w sprawach dziecka dotyczących, w postępowaniu administracyjnymi sądowym.** Przedstawiciele organów administracyjno-sądowych mają obowiązek wysłuchać dziecko w sprawach, które go dotyczą,
- **prawo do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych i wszelkiego okrucieństwa –** nikt nie ma prawa znęcać się nad dzieckiem fizycznie, psychicznie, nadużywać go seksualnie, wyzyskiwać, czy znęcać się nad nim.

Prawo socjalne:

- **prawo do ochrony zdrowia** – dorośli mają obowiązek dbać o zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka,
- **prawo do wypoczynku i czasu wolnego** – personel szkolny ma obowiązek organizować zajęcia tak, aby w ich trakcie znalazł się czas wolny związany z decyzjami dziecka jak go wykorzystać.

Prawo kulturalne:

- **prawo do korzystania z dóbr kultury** – dziecko powinno mieć zapewniony dostęp do kultury, która jest nieodłącznym aspektem rozwoju,
- **prawo do informacji** – informacje ze świata na jego temat mają wpływ na kształtowanie się świadomości młodego człowieka. Dziecko ma prawo do ich poznawania i korzystania z nich w sposób dla siebie dobry. Zadaniem dorosłych w tym przypadku jest selekcja informacji dostosowana do wieku i możliwości intelektualnych dziecka,
- **prawo do znajomości swoich praw –** dorośli nie mają prawa zatajać przed dzieckiem informacji dotyczących ich praw. Dzieci powinny mieć ich świadomość .

KORCZAKOWSKIE PRAWA DZIECKA-DZIECKO JEST CZŁOWIEKIEM

Ma prawo:

- do szacunku,
- do niewiedzy,
- do niepowodzeń i łez,
- do upadków,
- do własności,
- do tajemnicy,
- do radości,
- do wypowiadania własnych myśli i uczuć,
- do dnia dzisiejszego.

DZIECKO MA PRAWO PROSIĆ O TO, CZEGO CHCE, ALE NIE WYMAGAĆ TEGO!

Może:

- mieć i wyrazić własne zdanie,
- postępować nielogicznie i nie uzasadnić tego,
- decydować czy chce się angażować w problemy innych ludzi,
- popełniać błędy,
- odnosić sukcesy,
- zmieniać zdanie,
- chcieć prywatności, samotności i niezależności,
- nie wiedzieć, nie znać, nie rozumieć,
- zmieniać się i korzystać ze swoich praw.

PRAWA I OBOWIĄZKI DZIECKA

- Do przedszkola uczęszczają dzieci od 3 do 6 lat,
- Dziecko, któremu odroczono realizację obowiązku szkolnego, może uczęszczać do przedszkola nie dłużej niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym kończy 10 lat. Decyzje o odroczeniu obowiązku szkolnego wydaje dyrektor właściwej szkoły,
  na podstawie orzeczenia poradni i zgody rodziców.

Dziecko w przedszkolu ma wszelkie prawa wynikające z Konwencji Praw Dziecka, a w szczególności do:

- właściwie zorganizowanego procesu opiekuńczo - wychowawczo - dydaktycznego zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej,
- szacunku dla wszystkich jego potrzeb, życzliwego podmiotowego traktowania,

- ochrony przed wszelkimi formami wyrażenia przemocy fizycznej bądź psychicznej,
- poszanowaniu jego godności osobistej,
- poszanowaniu własności,
- opieki i ochrony,
- partnerskiej rozmowy na każdy temat,
- akceptacji jego osoby.

Dziecko w przedszkolu ma obowiązek trosce o bezpieczeństwo własne i kolegów:

- przestrzegać wszelkich umów zawartych z nauczycielką, a w szczególności:
- nie oddalać się od grupy bez wiedzy nauczycielki,
- zgłaszać wszelkie przykre wypadki, uszkodzenia itp. związane ze zdrowiem dzieci, sygnalizować złe samopoczucie i potrzeby fizjologiczne,
- szanować sprzęt i zabawki znajdujące się w przedszkolu,
- dbać o estetykę i czystość pomieszczeń, których przebywa,
- przejawiać właściwy stosunek do rówieśników osób starszych, wynikający z postaw respektowania podstawowych norm społecznych i etycznych.

Europejska Karta Praw i Obowiązków Rodziców.

1. Rodzice mają prawo do wychowywania swoich dzieci w duchu tolerancji i zrozumienia dla innych, bez dyskryminacji wynikającej z koloru skóry, rasy, narodowości, wyznania, płci oraz pozycji społecznej.

Rodzina ma obowiązek wychowywać swe dzieci w duchu odpowiedzialności za siebie i za cały ludzki świat.

2. Rodzice mają prawo do uznania ich prymatu jako „pierwszych nauczycieli" swoich dzieci.

Rodzice mają obowiązek wychowywać swe dzieci w sposób odpowiedzialny i nie zaniedbywać ich.

3. Rodzice mają prawo do pełnego dostępu do formalnego systemu edukacji dla swoich dzieci, z uwzględnieniem ich potrzeb, możliwości i osiągnięć. Rodzice mają obowiązek zaangażowania się jako partnerzy w nauczanie ich dzieci w szkole.

4. Rodzice mają prawo dostępu do wszelkich informacji o instytucjach oświatowych, które mogą dotyczyć ich dzieci.

Rodzice mają obowiązek przekazywania wszelkich informacji szkołom, do których uczęszczają ich dzieci, informacji dotyczących możliwości osiągnięcia wspólnych (tj. domu i szkoły) celów edukacyjnych.

5. Rodzice mają prawo wyboru takiej drogi edukacji dla swoich dzieci, która jest najbliższa ich przekonaniom i wartościom uważanym za najważniejsze dla rozwoju ich dzieci.

Rodzice mają obowiązek dokonania świadomego wyboru drogi edukacyjnej, jaką ich dzieci powinny zmierzać.

6. Rodzice mają prawo do domagania się od formalnego systemu edukacji tego, aby ich dzieci osiągnęły określoną wiedzę duchową i kulturową.

Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w poszanowaniu i akceptowaniu innych ludzi i ich przekonań.

7. Rodzice mają prawo wpływać na politykę oświatową realizowaną w szkołach ich dzieci.

Rodzice mają obowiązek osobiście włączać się w życie szkół ich dzieci i stanowić istotną część społeczności lokalnej.

8. Rodzice i ich stowarzyszenia mają prawo do wydawania opinii i przeprowadzania konsultacji z władzami odpowiedzialnymi za edukację na wszystkich szczeblach zarządzania oświatą.

Rodzice mają obowiązek tworzyć demokratyczne, reprezentatywne organizacje na wszystkich poziomach. Organizacje te będą reprezentowały rodziców i ich interesy.

9. Rodzice mają prawo do pomocy materialnej ze strony władz publicznych, eliminującej wszelkie bariery finansowe, które mogłyby utrudniać dostęp ich dzieci do edukacji.

Rodzice mają obowiązek poświęcać swój czas i uwagę swoim dzieciom i ich szkołom, tak aby wzmocnić ich wysiłki skierowane na osiągnięcie określonych celów nauczania.

10. Rodzice mają prawo żądać od odpowiedzialnych władz publicznych wysokiej jakości usług edukacyjnych. Rodzice mają obowiązek poznać siebie nawzajem, współpracować ze sobą i doskonalić swoje umiejętności „pierwszych nauczycieli" i partnerów w kontaktach szkoła-dom.

Przygotowała i przeprowadziła pogadankę: mgr Ewa Filipiak

PRAWA DZIECKA A NORMY OBOWIĄZUJĄCE W PRZEDSZKOLU W OPARCIU O PRAWA KORCZAKA

PRAWO DO PRAWIDŁOWEGO ROZWOJU

-nauki

-racjonalnego spędzania czasu

-miłości rodziców

-współdecydowania

-prawdy

PRAWO SOCJALNE

-do życia

-opieki

-ochrony

PRAWO SPOŁECZNE

-przynależność do grupy

-przebywania z rówieśnikami

PRAWO DO RADOŚCI

-obdarowywanie dzieci radością, miłością, poczuciem humoru, uśmiechem;

-uwrażliwianie na piękno;

-dawanie szansy do samodzielnych prób, pokonywania trudności;

-rozwijanie poczucia szczęścia;

Propozycja literatury:

- J.Korczak „Król Maciuś Pierwszy”- 14-16
- „Król Maciuś Pierwszy raduje się z nami w przedszkolu”,
- Zabawy integracyjne – Pedagogika zabawy

PRAWO DO SZACUNKU

-uznanie dziecka jako podmiot w grupy przedszkolnej;

-szacunek dla jego niewiedzy, wysiłku poznawania;

-uwzględnianie inności każdego dziecka;

-uwzględnianie podstawowych potrzeb;

-każde dziecko ma imię i nazwisko.

Propozycja literatury:

- J.Korczak „Król Maciuś Pierwszy”,
- „Manifest króla Maciusia Pierwszego”,
- Zwyczaj obchodzenia urodzin dziecka,
- „Brzydkie kaczątko”-J.Ch.Andersen-Baśnie,
- „Kopciuszek”.

PRAWO DO WŁASNOŚCI

-poszanowanie prawa do własności ze strony rodziców rodziców i nauczycieli (ulubione zabawki, przytulanki);

-poszanowanie wytworów pracy swojej i innych;

-Skrzynia Skarbów w przedszkolu.

Propozycja literatury:

- J.Korczak-Dzieło 9
- Wspólne wykonanie Skrzynki Skarbów
- Indywidualna półka w przedszkolu (w sali, szatni),
- „Bajka o raku nieboraku, kogucie piejaku i o zbójcach”.

PRAWO DO WYPOWIADANIA SWOICH MYŚLI I UCZUĆ

-traktować dziecko jako równorzędnego partnera;

-pozwalać na wyrażanie wszystkich uczuć(pozytywnych i negatywnych);

-słuchać dziecka spokojnie i z uwagą;

-stwarzać sytuacje do wyrażania siebie, swoich uczuć i myśli;

-uczyć cenić prawdę, rozpoznawać kłamstwo;

-uczyć: kochania i nienawiści, szacunku i pogardy, uległości i buntowania się.

Propozycja literatury:

- „Jak Król Maciuś został Królem”,
- J.Korczak: „Król Maciuś Pierwszy”.

PRAWO DO UPADKÓW

-pozwalanie dzieciom na błądzenie i radosne dążenie do poprawy;

-akceptowanie błędów, obserwowanie zachowania;

-wyjaśnianie przyczyn nieprawidłowości i odchyleń w rozwoju;

-podejmowanie działań kompensacyjnych wobec dzieci, które tego potrzebują;

-szukanie przyczyn, diagnoza złego zachowania, podjęcie terapii, wyrozumiała cierpliwość;

Propozycja literatury:

Praca indywidualna w warunkach wyizolowanych

- Wybór pism J.Korczak Tom IV „Bójki”
- „Czerwony Kapturek”, „Jaś i Małgosia”

PRAWO DO TAJEMNICY

-szacunek dla tajemnic dzieci (osobistych, rodzinnych, koleżeńskich);

-tolerancja wobec spraw, o których nie mówi się wszystkim.

Propozycja literatury:

- J.Korczak „Król Maciuś Pierwszy”;
- Dzieła nr 8 „Tajemnica króla Maciusia i Felka”;
- Bajka „Kopciuszek”.

PRAWO DO NIEWIEDZY

-duża wyrozumiałość wobec niewiedzy;

-cierpliwość wobec niekończących się pytań;

-przekazywanie wiedzy z różnych dziedzin dostosowanie do możliwości dziecka;

-wytrwałe i cierpliwe niesienie pomocy;

-nie stawianie zbyt dużych wymagań;

-nauka poprzez zabawę.

Propozycja literatury:

- J.Korczak „Król Maciuś Pierwszy”;
- „Król Maciuś uczy małą Alę”;
- „Król Maciuś na bezludnej wyspie”;
- „Idzie Grześ przez wieś”- ilustracja/inscenizacja wiersza.

PRAWO DO NIEPOWODZEŃ I ŁEZ

-wyrozumiałość na błędy;
-nie oskarżanie za niepowodzenia;
-cierpliwość na łzy, złość, agresję;
-zamiast karania - pokazywanie jak można naprawić zło;
-określanie uczuć w momencie niepowodzenia.

Propozycja literatury:

- J.Korczak Wybór pism, „Kiedy znów będę mały”.

Przy zapoznawaniu dzieci z ich prawami należy pamiętać o jednoczesnym poznaniu przez nie obowiązków wynikających z ich praw.

Wyszukały i opracowały:
mgr Bożena Mielka
Janina Nowak

Prawa dziecka

Niech się wreszcie każdy dowie
I rozpowie w świecie całym,
Że dziecko to także człowiek,
Tyle, że jeszcze mały.
Dlatego ludzie uczeni,
Którym za to należą się brawa,
Chcąc wielu dzieci los odmienić,
Spisali dla was mądre prawa.
Więc je, na co dzień i od święta
Spróbujcie dobrze zapamiętać:
Nikt mnie siłą nie ma prawa zmuszać do niczego,
A szczególnie do zrobienia czegoś niedobrego.

Mogę uczyć się wszystkiego, co mnie zaciekawi
I mam prawo sam wybierać, z kim się będę bawić.

Nikt nie może mnie poniżać, krzywdzić, bić, wyzywać,
I każdego mogę zawsze na ratunek wzywać.

Jeśli mama albo tata już nie mieszka z nami,
Nikt nie może mi zabronić spotkać ich czasami.

Nikt nie może moich listów czytać bez pytania,
Mam też prawo do tajemnic i własnego zdania.

Mogę żądać, żeby każdy uznał moje prawa,
A gdy różnię się od innych, to jest moja sprawa.

Tak się tu wiersze poukładały,
Prawa dla dzieci na całym świecie,
Byście w potrzebie z nich korzystały
Najlepiej, jak umiecie.

Mam prawo wybierać, z kim się będę bawić.

Mogę uczyć się wszystkiego, co mnie zaciekawi.

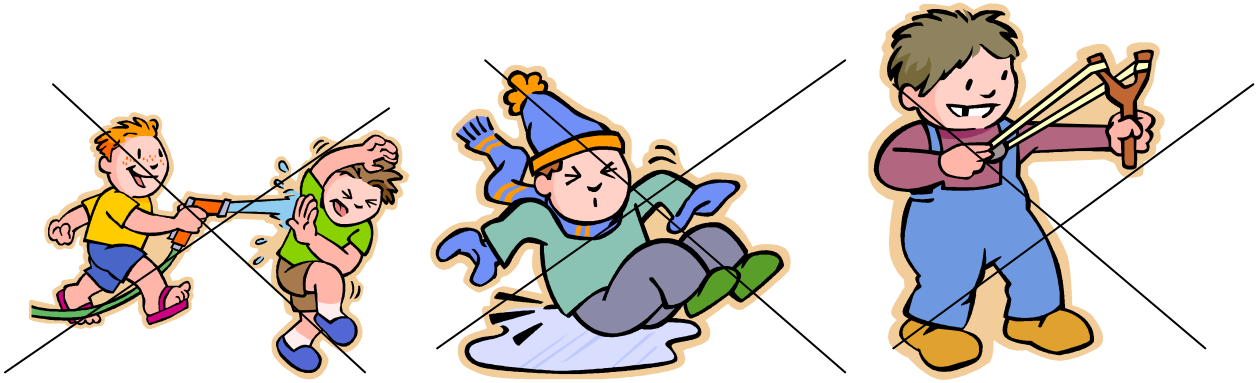

Nikt mnie zmuszać nie ma prawa do zrobienia czegoś niedobrego.

Nikt mnie siłą nie ma prawa zmuszać do niczego!

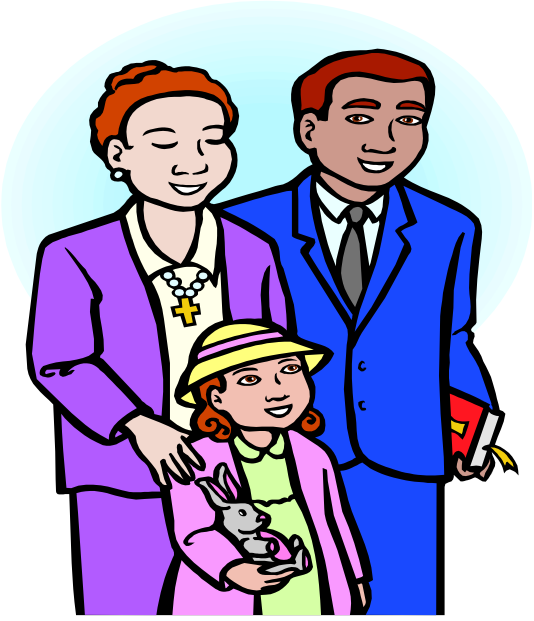

Jeśli mama albo tata już nie mieszka

z nami nikt nie może mi zabronić spotkać ich czasami.

Nikt nie może moich listów czytać bez pytania.

Przygotowała: mgr Ewa Filipiak

PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ METODYCZNYCH

Konspekt zajęcia koleżeńskiego dotyczącego Praw Dziecka - prawo do tajemnicy

Temat zajęcia: „Poznajemy tajemnicę Kopciuszka i Dobrej Wróżki".

Grupa wiekowa: 5/6 latki

Prowadząca: mgr Katarzyna Królikowska

Cele operacyjne: dziecko:

- zna pojęcie „Tajemnica";
- wie, że ma prawo do swoich tajemnic;
- potrafi zachować dla siebie tajemnicę innych;
- potrafi przedstawić scenkę dotyczącą treści bajki.

Metoda: słowno – oglądowa połączona z działaniem; metoda Dennisona; drama, pantomima, autoprezentacja.

Forma pracy: z całą grupą.

Przebieg zajęcia

1. Forma powitania – (maskotka) – Jestem Misiu Pysiu i witam.....
2. Zabawa „Tajemnica muszelki":

- W ceramicznej miseczce leży muszelka przykryta kawałkiem materiału. Kiedy poruszamy naczyniem, słychać jedynie dziwne stukanie. Naczynie przechodzi z rąk do rąk. Każde dziecko wsłuchuje się w dźwięk i pozwala posłuchać sąsiadowi. Zakryte naczynie nadal krąży po sali. Teraz każde dziecko może dotknąć ukryty pod nią przedmiot. Nie powinien jednak zdradzać nikomu co znajduje się w misce.
- Rozpoczyna się zgadywanka. Zachęcamy dzieci, by wypowiadały słowa, które nawiązują do przedmiotu znajdującego się w naczyniu: piasek, morze, wybrzeże, wakacje, perła itp.
- Zdejmujemy serwetkę. Muszelka krąży wśród dzieci, podawana z rąk do rąk. Dzieci trzymają ją przy uchu słuchając jej szumu. Można zaproponować zabawę „O czym mówi muszla?" – kto coś usłyszał może pokazać dzieciom za pomocą ruchu, a kto nie to niech to będzie jego tajemnicą.
- Nawiązanie do skojarzenia kształtu muszli z uchem – zabawa „Kapturek Myśliciela" (Dennison)

3. Wyjaśnienie pojęcia tajemnicy (tajemnica to sekret, którym inni nie wiedzą).
4. Nauczycielka wskazuje na zakrytą planszę, która składa się z kilku części oznaczonych cyframi.

- Spójrzcie to jest moja tajemnica.
- Jeżeli chcecie mogę się nią podzielić z wami, ale musicie wykonać pewne zadanie. Trzeba rzucić kostką i odkryć część oznaczoną tą cyfrą. Wtedy odsłonię tą część obrazka. Zobaczymy, kto najszybciej odgadnie moją tajemnicę ukrytą pod tymi cyframi.

(Dzieci kolejno rzucają kostką i odkrywają kolejne części zakrytej ilustracji przedstawiającej Kopciuszka i Dobrą Wróżkę)

- Jak myślicie, dlaczego wybrałam tą bajkę?
- Czy są w tej bajce tajemnice?
- Jakie to są tajemnice?
- Kto o nich opowie? (nauczycielka przypina do tablicy zdania pytające dotyczące tajemnic)

- Jak Kopciuszek przebierał groch z fasolą?
- Skąd Kopciuszek (miał strój na bal?
- Czyj to pantofelek?

- Kto chce przedstawić scenkę np. jak macocha każe Kopciuszkowi przesiać groch z fasolą i pojawia się dobra wróżka. (Dzieci mogą przedstawiać inne scenki)

5. Zabawa relaksacyjna. Dzieci leżą na dywanie. W tle muzyka z płyty – wyciszająca. Jedno dziecko wybrane przez nauczycielkę jest królewiczem (ma zasłonięte oczy). Musi odszukać dziecko, którego pantofelek ma w ręku poprzez nakładanie go na nogi poszczególnych dzieci. Kiedy odszuka dziecko wszyscy idą na bal i tańczą w rytm wesołej muzyki.
6. Rozmowa o prawach do tajemnic – swobodne wypowiedzi dzieci.

SCENARIUSZ ZAJĘCIA KOLEŻEŃSKIEGO

TEMAT ZAJĘCIA: ***Lubimy się bawić i mamy swoje prawa.***

PROWADZĄCA: mgr Ewa Filipiak

CELE: Dziecko:

- Powita się w kręgu z innymi dziećmi i weźmie udział w zabawie,
- Wybierze ulubioną zabawkę,
- Odłoży zabawkę po zabawie na miejsce,

- Przedstawi mimiką uczucia i nazwie je: radość- smutek.

Po zabawie dziecko ma świadomość prawa do zabawy i obowiązek sprzątania po niej oraz prawo do wyrażania swoich uczuć.

FORMY AKTYWNOŚCI: Ruchowa, muzyczna, plastyczna.
METODY: Czynnego udziału dzieci, pedagogika zabawy, autoprezentacja, pantomima, kinezjologia edukacyjna P. Dennisona.
ORGANIZACJA PRACY: Zbiorowa, indywidualna.
POMOCE: Korona z papieru, zabawki w sali 3-4 latków, piosenka „Kolorowe dzieci" M. Jeżowskiej, słoneczka z papieru samoprzylepnego po 1 dla każdego,
sylwety słoneczka buźki: wesołe, smutne na tablice, sylwety słoneczka buźki: wesołe, smutne po 1 dla każdego dziecka, kartka z konturami słoneczka dla każdego dziecka, sylweta czarodzieja i wróżki, muzyka CD.
LITERATURA: „ Mamo ,tato ! – pomóżcie mi zrozumieć siebie" –Płock 2004, „Podręcznik przedszkolanki gr. młodsza i średnia" D.Chauval, A.- M.Casanova, „Edukacja w przedszkolu" RABEE czerwiec 2000.- Z dziećmi o prawach dziecka., Internet - „ Dziecko i jego prawa", „Jesteśmy dziećmi i mamy swoje prawa"., Program ABC XXI wieku.
PRZEBIEG ZAJĘCIA:

1. Powitanie się w kręgu przez przekazanie sobie czarodziejskiego przedmiotu i powitanie „ witam was" lub „jestem Ola, Artur ..."
2. Zaproszenie dzieci do zabawy: „Król Maciuś kocha dzieci i chce zaprosić ja do zabawy"

Król: *Zapraszam dzieci ,które lubią się bawić.*
Dzieci: *Królu ,jak mamy do ciebie przyjść?*
Król: np. *jak zajączki, jak żabki, jak ptaszki, jak koniki...*
Dzieci: Witają się z królem i odchodzą na miejsca. (Zabawę powtarzamy np. 3x.)

3. Podróż do krainy zabawy.

Dzieci wybierają 1 zabawkę z półki lub z kącika zabawek.
*Lubię się bawić ..... wypowiedzi dzieci na temat wybranej zabawki.
Dzieci tańczą z zabawką na dywanie przy piosence „Kolorowe dzieci".
Na przerwę w muzyce dzieci odkładają zabawkę na miejsce.
Wspólna zabawa przy piosence w kole.

4.Podaruj dzieciom słońce.

Każde dziecko obdarowuje inne dziecko słoneczkiem

< „Kapturek Myśliciela” ćw. wg. P. Dennisona.

5.Wyrażanie swoich uczuć.

Posłuchajcie wróżka z bajki w pewnej krainie dała dzieciom prawo do zabawy, jak myślicie, jakie są dzieci w tej krainie (wesołe) pokażcie taką minę, czasami do tej krainy przychodził zły czarodziej i nie pozwalał się dzieciom bawić. Wtedy dzieci były: jakie?, powiedzcie (smutne) pokażcie

taką minę. [Demonstracja min słoneczek na tablicy].

Zabawa wesołe- smutne dzieci.

Dzieci spacerują przy muzyce na słowa „wesołe dzieci” biorą i pokazują minę wesołego słoneczka, a na słowa „smutne dzieci” biorą i pokazują

minę smutnego słoneczka.

6. Zabawa plastyczna „Mój nastrój”.

Dzieci od nauczycielki otrzymują symbol słoneczka, na którym rysują

swoją twarz: wesołą lub smutną, w zależności jak się czują. Kolorują słoneczko na żółto.

*jeśli dziecko narysowało smutne słoneczko nauczycielka pyta o przyczynę.

Scenariusz zajęcia otwartego dla rodziców

TEMAT ZAJĘCIA: „ Mamo, tato czy znasz moje prawa”.
DATA: 4.03.2005r.
PROWADZĄCA: mgr Ewa Filipiak
CELE: Dziecko:

- Powita się w kręgu z innymi dziećmi i rodzicami,
- Weźmie udział w zabawie,
- Wybierze ulubioną zabawkę,
- Odłoży zabawkę po zabawie na miejsce,
- Powie u kogo może szukać pomocy.

Po zabawie dziecko ma świadomość prawa do zabawy i obowiązek sprzątania po niej oraz prawo do szukania pomocy u dorosłych.

FORMY AKTYWNOŚCI: Ruchowa, muzyczna, językowa, plastyczna.

METODY: Czynnego udziału dzieci, pedagogika zabawy, autoprezentacja, pantomima, kinezjologia edukacyjna P. Dennisona.

ORGANIZACJA PRACY: Zbiorowa, indywidualna.

POMOCE: Korona z papieru, zabawki w sali 3-4 latków, piosenka „Kolorowe dzieci” M. Jeżowskiej, sylwety serc dla dziecka i rodzica, kredki, obrazki ilustrujące określone sytuacje, muzyka CD.

LITERATURA: „Mamo ,tato ! – pomóżcie mi zrozumieć siebie” – Płock 2004, „Podręcznik przedszkolanki gr. młodsza i średnia” D.Chauval, A.- M.Casanova, „Edukacja w przedszkolu” RABEE czerwiec 2000.- Z dziećmi o prawach dziecka., Internet - „ Dziecko i jego prawa”, „Jesteśmy dziećmi i mamy swoje prawa”., Program ABC XXI wieku.

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

4. Powitanie się w kręgu dzieci i rodziców przez przekazanie sobie czarodziejskiego przedmiotu i powitanie „ Witam was jestem Ola...”
5. Zaproszenie dzieci do zabawy: „Król Maciuś kocha dzieci i chce zaprosić ja do zabawy”

Król: *Zapraszam dzieci ,które lubią się bawić.*

Dzieci: *Królu ,jak mamy do ciebie przyjść?*

Król: np. *jak zajączki, jak żabki, jak ptaszki, jak koniki...*

Dzieci: Witają się z królem i odchodzą na miejsca.

(Zabawę powtarzamy np. 3x. i zapraszamy rodziców do zabawy)

6. Podróż do krainy zabawy.

Dzieci wybierają 1 zabawkę z półki lub z kącika zabawek.

*Lubię się bawić ..... wypowiedzi dzieci na temat wybranej zabawki.

Dzieci tańczą z zabawką na dywanie przy piosence „Kolorowe dzieci”.

Na przerwę w muzyce dzieci odkładają zabawkę na miejsce.

Wspólna zabawa przy piosence w kole z rodzicami.

4. „Kapturek Myśliciela” ćw. wg. P. Dennisona.

5.Rozmowa przy obrazkach „ Kogo proszę o pomoc”

Tworzenie listy osób do których można zwrócić się o pomoc.

[Demonstracja obrazków na tablicy].

6.„ Serce życzliwości” zabawa plastyczna.

Dzieci i rodzice kolorują sylwety serc , wychodzą na środek i obdarowują się sercami nawzajem.

7. Spacer rodziców z dziećmi po lesie- muzyka relaksacyjna.

8. Zakończenie.

Rozdanie rodzicom przez dzieci kartek z wierszykiem

„ Prawa dziecka” do wspólnego przeczytania.

Scenariusz zajęcia koleżeńskiego przybliżającego dzieciom ich prawa i obowiązki

Opracowała: mgr Teresa Soja

Temat zajęć: ***Mamy prawo do szacunku.***

Grupa: 5,6 latki

Temat kompleksowy: ***Chcę poznawać świat.***

Cele operacyjne: dziecko:

- oceni postępowanie zwierząt z podwórka wobec brzydkiego kaczątka;
- wciela się w rolę bohatera baśni;
- dostrzega swoje mocne strony oraz mocne strony innych.

Metody: słowne, pedagogika zabawy, drama, autoprezentacja, wizualizacja, ćwiczenia Dennisona.

Formy aktywności: muzyczna, językowa, autoprezentacja, matematyczna, ruchowa.

Pomoce: płyta CD z muzyką (semestr I - 32, 33), piłka, maskotka, rozsypanka literowo – wyrazowa.

Literatura: ABC… Program wychowania przedszkolnego XXI wieku, sprawozdanie z międzynarodowej konferencji poświęconej prawom dziecka w przedszkolu – strona z Internetu, Przewodnik metodyczny *Już w szkole. Część 3,* książka *Brzydkie kaczątko.*

Przebieg:

1. Zabawy integracyjne przy muzyce:
   - Dzieci maszerują w rytm muzyki. Po chwili nauczyciel włącza muzykę i podaje hasło, np. Witamy się z kolegą kolanami, plecami itp.
   - nauczyciel włącza muzykę, dzieci maszerują. Zadaniem dzieci jest przywitanie się z jak największą liczbą rówieśników. Należy zwrócić uwagę, aby dzieci witały się ze wszystkimi, nikogo nie pomijały.
2. Zabawa integracyjno-terapeutyczna: *Podaję ci motyla.* Dzieci siadają w kręgu. Nauczyciel opowiada, że będą podawały z rąk do rąk *motyla,* bardzo ostrożnie, tak by nie uszkodzić mu skrzydełek. Gdy *motyl* zatoczy krąg, nauczyciel prosi dziecko, aby wypuściło *motyla* na wolność.

3. Układanie z rozsypanki wyrazowo-literowej zdania: *Mamy prawo do szacunku* – temat naszego zajęcia.
4. Ćwiczenie Dennisona: *Kapturek myśliciela, Sowa.*
5. Prezentacji baśni Hansa Christiana Andersena *Brzydkie kaczątko:* opowiadanie treści i ilustrowanie niektórych fragmentów w formie dramy: np.
   - *wyrzucenie kaczątka z podwórka, bo jest inne;*
   - *wyrzucenie kaczątka, bo nie umie znosić jajek;*
   - *zabawa dzieci w polowanie.*

   Nauczyciel rozpoczyna opowiadać baśń, trzymając w ręku maskotkę. Opowiadanie kontynuuje to dziecko, któremu nauczyciel przekaże maskotkę.
6. Ocena postępowania bohaterów: interpretacja sformułowania ***Nikogo nie wolno odrzucać.*** Jakie zwierzęta odrzuciły brzydkie kaczątko? Ile ich było? Kto najpierw go odrzucił? Gdzie znalazło swoich przyjaciół?
7. Autoprezentacja: *Jestem dobra/dobry w ....* Dzieci siadają w kręgu. Nauczyciel rozpoczyna zabawę słowami: *Jestem dobra/dobry w ...lub Umiem... lub Mam ładne... itp.* Jednocześnie podaje dziecku siedzącemu najbliżej kolorową piłkę. Dziecko powtarza początek zdania i samodzielnie je kończy, potem podaje piłkę dalej. Zabawa kończy się gdy piłka wróci do nauczyciela.
8. Wizualizacja: Wyobraź sobie, że jesteś *brzydkim kaczątkiem*, nikt się nie chce z tobą bawić. Pomyśl co można zrobić, aby to zmienić? Jakich słów używać, aby zachęcić dzieci do zabawy z tobą.
9. Propozycja zabawy swoimi zabawkami z kolegami/koleżankami.

Scenariusz zajęcia otwartego dla rodziców z uwzględnieniem tematyki prawa i obowiązki rodziców w oparciu o *Europejską Kartę Praw i Obowiązków Rodziców*

Opracowanie i prowadzenie: mgr Teresa Soja

Temat zajęć: *Mamy prawo do błędu*

Grupa: 5,6 latki

Temat kompleksowy: *Chcę poznawać świat.*

.

Cele operacyjne: *dziecko:*

- uważnie słucha wypowiedzi innych;
- wczuje się w rolę wilka lub Czerwonego Kapturka;
- rozpoznaje niebezpieczne sytuacje i potrafi przewidywać ich następstwa.

Metody: słowne, drama, pedagogika zabawy, ćwiczenia Dennisona.

Formy aktywności: językowa, literacka, autoprezentacja, ruchowa.

Pomoce: strój wilka i Czerwonego Kapturka, wełna z obrazkami, napisy.

Literatura: ABC… Program wychowania przedszkolnego XXI wieku, Europejska Karta Praw i Obowiązków Rodziców, Przewodnik metodyczny *Już w szkole*. Część 3, książeczka *Czerwony Kapturek.*

Przebieg:

1. Powitanie: *Witam wszystkich, którzy lubią czytać bajki.*
2. Autoprezentacja: *Mam na imię….Moją ulubioną bajką jest….*
3. Układanie zdania z rozsypanki wyrazowej *Mamy prawo do błędu,* to właśnie jest tematem naszych zajęć. Przypomnimy sobie znaną bajkę o Czerwonym Kapturku, który popełniał błędy.
4. Ćwiczenie Dennisona: *Kapturek myśliciela, Sowa.*
5. Opowiadający kłębek: Nauczyciel rozpoczyna opowiadać bajkę rozwijając wełnę, na której w pewnej odległości umieszczone są różne obrazki: *Za górami, za lasami mieszkała z mamą mała dziewczynka, którą nazywano …*nauczyciel podaje kłębek wełny do wybranego dziecka, które kontynuuje opowiadanie bajki. Zabawa kończy się gdy cała bajka zostanie opowiedziana.
6. Scenki dramowe: wybrane spośród zgłaszających się dzieci inscenizują wybrany fragment bajki np. *scena spotkania wilka z Czerwonym Kapturkiem* (dzieci zakładają elementy strojów). Tworzą dialogi.
7. Ocena zachowania Czerwonego Kapturka:

- O czym rozmawiała dziewczynka z wilkiem?
- Czy powinna rozmawiać z nieznajomym?
- Jakie błędy popełniła dziewczynka?
- Czy można opowiadać nieznajomym o swoim domu i rodzinie?

8. Prezentacja różnych sytuacji niebezpiecznych, ustalenie właściwych reakcji i zachowań w trudnych sytuacjach. Zwrócenie się z prośbą do swoich rodziców o pomoc (podpowiedź).

- Opowiadanie 1

Jesteście sami w domu. Mama na chwilę wyszła. Dzwoni telefon, osoba dzwoniąca nie przedstawia się, ale pyta was, czy są w domu rodzice. Dopytuje się, co robicie w domu. Może się nudzicie, a może oglądacie telewizję? Może mama zabroniła wam słuchać magnetofonu lub grać na komputerze?

Potem nieznajomy rozmówca pyta, czy często jesteście sami w domu, o której godzinie wracają rodzice. Jak zachowacie się w tej sytuacji?

- Opowiadanie 2

Jesteście sami w domu i ktoś puka do waszych drzwi. Prosi, abyście otworzyli, bo umówił się z mamą, że naprawi cieknący kran lub wyświadczy inną przysługę. Bardzo mu się spieszy nie ma czasu czekać na waszą mamę. Nalega, przekonuje was, że jest na pewno osobą, którą rodzice upoważnili do przyjścia do was. Co zrobicie?

- Opowiadanie 3

Bawicie się z rodzeństwem w domu. Rodzice na chwilę wyszli. Wołają was przez okno koledzy, pytają, czy wyjdziecie na dwór. Proponują, że oni przyjdą do was pobawić się, jeśli nie możecie wyjść. Jak postąpicie w takiej sytuacji?

- Opowiadanie 4

Mama pozwoliła wam pobawić się bez opieki dorosłej osoby na placu zabaw. Przy placu zatrzymał się samochód, otwierają się drzwi i sympatyczna pani zaprasza was, bo ma pyszne cukierki. Częstuje cukierkiem, zachęca, aby wsiąść na chwilę do samochodu i zjeść więcej cukierków lub innych łakoci.

Jak postąpicie?

- Opowiadanie 5

Wracacie do domu, a na klatce schodowej stoi obcy mężczyzna. Opowiada, że w piwnicy widział miłe kotki, może wam je pokazać, jeśli z nim pójdziecie. Czy skorzystacie z takiej propozycji?

9. Podsumowanie. Co chcielibyście powiedzieć na zakończenie zajęć swojemu koledze, koleżance?

SCENARIUSZ ZAJĘCIA KOLEŻEŃSKIEGO

Temat zajęcia: Wizyta Wesołej Czarodziejki- szanowanie cudzej własności.

Cel: dziecko: zrozumie, że należy szanować własność cudzą i swoją

Prowadząca: Magdalena Rożek

Data: 01. 03. 2005.

Grupa: dzieci 4- 5- letnie

Metody: - czynne: zadań stawianych dziecku

- percepcyjne: przykład
- słowne: rozmowa, opowiadanie, społeczne porozumienie
- inne: elementy Dennisona, elementy W. Sherborne

Formy aktywności: językowa, ruchowa

Pomoce: ilustracje przedstawiające wesołe i smutne dzieci; parasol; czapka i różdżka czarodzieja; pacynki: chłopiec i dziewczynka; płyta CD z nagraniem muzyki „Brzmienie Północy" Griega; kaseta z nagraniem piosenki „Jeżeli ci wesoło"

Literatura: A. Blek „Przedszkole przyjazne dzieciom"; M. Bogdanowicz „Ruch i piosenka dla najmłodszych"; Edukacja w Przedszkolu- RABEE

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

1. Powitanie pod parasolem.

Nauczycielka wzywa pod parasol dzieci, które:

- lubią się bawić lalkami
- lubią się bawić samochodami
- potrafią dzielić się zabawkami z innymi dziećmi

2. Powitanie z „zaczarowanym pieniążkiem"

Dzieci siedzą w kole. Nauczycielka zakłada strój czarodzieja:

- Jestem Wesołą Czarodziejką, przekażę wam zaczarowany pieniążek. Każdy, kto weźmie po kolei ten pieniążek do rączki, powie nam, co chciałby za niego kupić. Dzieci po kolei wypowiadają się.

3. Ćwiczenie pomagające skupić uwagę na słuchaniu „Kapturek myśliciela". Głowa prosto, broda w wygodnej pozycji. Za pomocą kciuka i palca wskazującego odchylamy delikatnie do tyłu małżowinę uszną, rozwijając ją. Następnie masujemy ją delikatnie od góry, po łuku ucha, kończąc na dolnej części ucha.

4. Opowieść Wesołej Czarodziejki.

- Jak już wiecie, jestem Wesołą Czarodziejką. Chodzę sobie po świecie i pragnę, żeby wszystkie dzieci nie dąsały się, nie płakały i były zawsze uśmiechnięte. Chciałabym, żeby wszystkie dzieci były zawsze takie radosne jak ta dziewczynka (nauczycielka wiesza na tablicy rysunek przedstawiający uśmiechnięte dziecko). Niestety, pewnego dnia spotkałam dziewczynkę, która była bardzo zasmucona i płakała w przedszkolu. Czy chcecie posłuchać

dlaczego? (Nauczycielka wykorzystuje dwie pacynki, chłopca i dziewczynkę, i za ich pomocą inscenizuje opowiadanie)

„- Krysiu, dlaczego płaczesz?

- Przyniosłam do przedszkola zabawkę, ale Piotruś wyrwał mi ją i nie chce teraz oddać.

- Czy to prawda Piotrusiu? Dlaczego zabrałeś Krysi zabawkę?

-To prawda. Zabrałem jej zabawkę, bo bardzo mi się podobała i chciałem się nią trochę pobawić. Potem bym jej oddał".

5. Analiza postępowania bohaterów opowiadania.

Nauczycielka- Czarodziejka zwraca się do dzieci;

-Jak czuła się Krysia? Jaką miała minkę? (smutną)

- Tak, miała na pewno smutną minkę. Mniej więcej taką;

Nauczycielka- Czarodziejka pokazuje dzieciom kartkę ze smutną miną

- Jak sądzicie, czy Piotruś miał prawo zabrać Krysi zabawkę? (nie)

- Ale on bardzo chciał pobawić się tą zabawką. Co powinien zrobić? (grzecznie poprosić)

- A jeśli byłaby to zabawka przedszkolna, czy Piotruś mógłby ją zabrać Krysi?

- A Krysia? Czy musi oddać Piotrusiowi zabawkę, gdy o nią poprosi?

(może mu dać zabawkę lub powiedzieć, żeby poczekał, aż się nią trochę pobawi i wówczas mu pożyczy).

6. Drama

Nauczycielka zaprasza chętne dzieci do odegrania scenki opowiadania z użyciem zabawek:

- Zapraszam chętne dzieci do odegrania scenki „Jak powinniśmy bawić się zabawkami"

7. Zabawa ruchowa przy piosence „Jeżeli ci wesoło".

8. Zamiana „smutnej minki" na „wesołą"

- Teraz, kiedy już wiemy jak należy bawić się zabawkami musimy odczarować smutną minkę Krysi. Nikt przecież nie zabierze jej już zabawki. Jaką minkę będzie teraz miała? (wesołą)

- Uwaga! Zamknijcie oczy! Hokus- pokus. Znikaj smutna minko! Spójrzcie, jaka teraz jest minka?

9. Relaks przy muzyce „ Brzmienie Północy" Griega

- Połóżcie się na brzuszkach. Przy spokojnej muzyce zaczaruję wszystkie dzieci. Będą zawsze grzecznie bawiły się z kolegami, zgodnie dzieliły się zabawkami i będą zawsze szanowały własność innych dzieci.

Nauczycielka- czarodziej dotyka każde dziecko „czarodziejską różdżką".

RECENZJE

Recenzja artykułu Elżbiety Czerwińskiej pt. „W poszukiwaniu indywidualności" opublikowanego w „Wychowaniu w Przedszkolu", nr 10/95 str. 619

W swoim artykule powołuje się autorka na słowa Alfreda Whiteheada, który pisze, iż „w procesie wychowania powinno być przewidziane zetknięcie się z wielkością, wielkością rozumianą jako wybitna indywidualność, wybitny nauczyciel entuzjasta".

„Czy mieliśmy to szczęście i jak wielu je miało?"- pyta Elżbieta Czerwińska.

W każdej wybitnej jednostce jest coś innego, coś, co nas fascynuje, przyciąga. Być może chodzi tu o coś „ludzkiego", wrażliwość na drugiego człowieka, coś, co naprawdę trudno zdefiniować.

Pani Elżbieta Czerwińska rozmawiała z wieloma nauczycielami, zasięgnęła opinii wielu rodziców, prowadziła obserwacje w wielu przedszkolach chcąc odpowiedzieć na pytanie: „Dlaczego tak się dzieje, że dzieci uwielbiają jedną panią, a drugiej nie lubią?".

Podczas rozmów prowadzonych z dziećmi, te w sposób dla siebie naturalny i uczciwy potrafiły wyjaśnić autorce przyczynę sympatii i antypatii. Pojawiły się określenia: - „Bo pani mówi do mnie Kasieńko, posadzi mnie na kolanach, bo pani jest dobra…" Okazuje się, zatem, że najważniejsze jest spojrzenie na dziecko. Dostrzeganie jego potrzeb, wnikanie w przyczyny zachowań, wspólne szukanie rozwiązań.

Wielu nauczycieli powinno zastanowić się nad stylem w własnej pracy, sposobem zachowania, aby odpowiedzieć na pytanie:, „Co daję swoim dzieciom, co one mnie dają?". Jeśli nauczyciel, udzielając dziecku odpowiedzi na pytanie, uzna za naczelne treści dydaktyczne i nie uwzględni podstawowych jego potrzeb, takich jak, bezpieczeństwo, radość, naturalność etc., tak właściwych dla wieku przedszkolnego, oznacza to pełny dydaktyzm, orientację na program, a nie na dziecko. Wówczas, mimo wysokich kwalifikacji nauczyciela, jego profesjonalizmu w przekazywaniu wiedzy ujętej w programie, nie możemy mówić niestety o jego wielkości.

Opracowała: Magdalena Rożek

Recenzja artykułu Edyty Bartkowiak pt.: „Z dziejów prawa dziecka" opublikowanego w „Wychowanie w przedszkolu", nr 5/2001 str. 274-276

W artykule tym znajdujemy krótkie wskazówki i zalecenia dotyczące wychowania małego dziecka w rozważaniach filozoficznych Platona i Arystotelesa. Poglądy te szczególnie bliskie stały się rzecznikom interesów dziecka. Należeli do nich między innymi: czeski pedagog i reformator XVII – wiecznego szkolnictwa J.A.Komeński, wybitny filozof okresu Oświecenia w XVIII w. J.J.Rousseau uchodzący za „ojca rewolucji francuskiej" oraz Elen Key – szwedzka pisarka i działaczka ruchu kobiecego. Poniżej zostały zamieszczone skrótowe poglądy każdej z wyżej wymienionych postaci.

J.A.Komeński pośród mnogości potrzeb dzieci w wieku przedszkolnym szczególnie akcentuje potrzebę ruchu i aktywności. Kładzie również nacisk na wychowanie moralne i umysłowe. Uważa, że dobór materiału programowego w kształceniu umysłowym zależy od indywidualnego tempa rozwoju, nie zapominając o dzieciach słabszych i mniej zdolnych.

J.J.Rousseau sformułował teorię naturalnego wychowania, nakazującą liczenie się z prawami dziecka, traktowanie go jako swoistej indywidualności, wymagającej subtelności i zrozumienia za strony dorosłych. Wychodził również z założenia, że wszystko, co pochodzi od natury jest dobre. Przesłanie to rozwinął w swoim dziele, pt.: „Emil, czyli o wychowaniu". Przedstawił on tam, w krótkim zarysie, historię fikcyjnego chłopca odizolowanego od społeczeństwa i własnej rodziny, wzrastającego na łonie natury jedynie pod czujnym okiem wychowawcy, oraz w szerszym zakresie własne rozważania na ten temat.

Pisarka Elen Key podjęła kwestię praw dziecka do pełnego rozwoju, właściwego wychowania i szczęśliwego dzieciństwa. Zamieściła to w swej pracy pt.: „Stulecie dziecka", gdzie umieściła własne rozważania dotyczące kontrowersyjnego założenia, „że dzieci muszą w pierwszym rzędzie mieć „prawo wyboru rodziców", zapewnione warunki socjalne i zdrowotne przez państwo. Autorka twierdziła, że zadaniem wychowania „nie jest leczyć, ale zapobiegać". Domagała się również takiej szkoły, która umożliwiłaby dzieciom samodzielna pracę, odkrywała indywidualne zdolności, a wobec jednostek przeciętnych stosowała metodę nauczania, „aby ich duchowe odrębności mogły się rozwinąć".

Podsumowując wszystkie poglądy autorka artykułu stwierdziła, że wypracowany w ciągu wieków pogląd na naturę dziecka winien szczególnie przyczynić się do przewartościowania sposobu myślenia o dziecku i patrzenia na nie.

Opracowała: Janina Nowak

Recenzja artykułu znalezionego w Internecie:
„PRAWA DZIECKA W ŚWIETLE MIĘDZYNARODOWEJ KONWENCJI PRAW DZIECKA„ pani mgr Teresy Popielarz

Uczeni twierdzą, że żyjemy dzisiaj w wieku poszanowania praw człowieka. W każdym państwie prawa przysługują wszystkim jego obywatelom, bez względu na pochodzenie, rasę, wyznanie, wiek.

Również znany pedagog polski Janusz Korczak (1878 - 1942) oddał się idei odnowy praw dziecka. Jako pierwszy w dziejach myśli pedagogicznej potraktował dziecko nie tylko jako godny uwagi przedmiot coraz szerzej zakrojonych dociekań psychologicznych, lecz również jako kategorię społeczną. Domagał się, by „skończyć z fikcją naszego tkliwego dobrodziejskiego stosunku do dziecka, a zapytał się, do czego ono ma prawo?" Dzieci i młodzież stanowią przecież trzecią część ludzkości, dziecięctwo stanowi trzecią część życia, należy się, zatem dzieciom trzecia część wszystkiego bogactwa ziemi - i to prawnie, a nie z łaski (J. Korczak, 1984).
Jedną z podstawowych przesłanek, nakazujących szczególne traktowanie małego człowieka, jest społeczne uznanie odrębności osobowości dziecka od osobowości dorosłego, wyrażające się najogólniej w uznaniu jej niedojrzałości psychofizycznej i społeczno - moralnej. Zgodnie z psychologią rozwoju człowieka zdeterminowany jest czterema głównymi czynnikami

- wrodzonymi zadatkami anatomiczno - fizjologicznymi organizmu (zwłaszcza układu nerwowego),
- aktywnością własną dziecka (podmiotu),
- wpływami środowiska, wychowaniem szeroko rozumianym

Rozwój idei międzynarodowej ochrony praw dziecka rozpoczął się zasadniczo dopiero po I wojnie światowej wraz z pojawieniem się pierwszych zasad międzynarodowej ochrony praw człowieka . Wyjątkową rolę w tym zakresie odegrał Międzynarodowy Związek Pomocy Dzieciom (Union Internationale de Secours aux Enfants, w skrócie UISE), który w lutym 1923 roku podjął uchwałę określającą prawa dziecka dla uświadomienia całej ludzkości obowiązków, jakie na niej ciążą w dziedzinie opieki i wychowania. .Była to słynna Deklaracja Praw Dziecka, zwana również Deklaracją Genewską. Oto jej treść:

„niniejszą Deklarację, nazwaną Deklaracją Genewską, mężczyźni i kobiety wszystkich narodowości uznają, że ludzkość powinna dać dziecku wszystko, co posiada najlepszego i stwierdzają, że ciążą na nich, bez względu na rasę, narodowość i wyznanie, następujące obowiązki:

- Dziecku powinno się dać możność normalnego rozwoju fizycznego i duchowego.
- Dziecko głodne powinno być nakarmione, dziecko chore powinno być pielęgnowane, dziecko wykolejone wrócone na właściwą drogę ,sierota i dziecko opuszczone - wzięte w opiekę i wspomagane.
- Dziecko powinno przed innymi otrzymać pomoc w czasie klęski.
- Dziecko powinno być przygotowane do zarobkowania na życie i zabezpieczone przed wszelkim wyzyskiem.

Deklaracja Praw Dziecka, przyjęta przez Ligę Narodów, stała się pierwszym aktem prawno międzynarodowym w zakresie ochrony praw dziecka. Istotne znaczenie Deklaracji Praw Dziecka sprowadza się do całkowitego pominięcia czynnika miłosierdzia i filantropii z wyraźnym określeniem obowiązków ludzi dorosłych w stosunku do dziecka. Podpisanie tej deklaracji przez kilkadziesiąt państw świata awansowało dziecko z przedmiotu do podmiotu, na pełnowartościowego obywatela państwa, w którym żyje i któremu przysługują zagwarantowane aktem międzynarodowym prawa. W Polsce Deklaracja Praw Dziecka została przyjęta i podpisana w 1925 roku na specjalnym Zjeździe przedstawicieli różnych instytucji i organizacji społecznych z szerokim udziałem przedstawicieli władz państwowych. Ochrona praw dziecka stała się przedmiotem szybkiego zainteresowania Organizacji Narodów Zjednoczonych po II wojnie światowej. Wojna pozbawiła dziecko prawa do miłości, bezpieczeństwa, szacunku, a przede wszystkim do życia. W 1946 roku odbył się w Paryżu Międzynarodowy Kongres Ligi Nowego Wychowania, na którym potępiono zbrodnie hitlerowskie na najbardziej niewinnych istotach, jakimi są dzieci. W dzisiejszym społeczeństwie podstawowym źródłem kształtowania praw dotyczących ochrony dziecka i jego praw jest konstytucja. Prawo polskie jest w zasadzie zgodne z postanowieniami konwencji o Prawach Dziecka.

Konwencja o prawach dziecka

Dnia 20 listopada 1989 roku Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych jednomyślnie uchwaliło Konwencję o Prawach Dziecka. Z chwilą ratyfikowania jej przez

dwudzieste państwo, weszła ona w życie 2 września 1990 r. W Polsce zaczęła obowiązywać od 7 lipca 1991 roku. Konwencję nazwano światową konstytucją praw dziecka, która ustanawia status dziecka oparty na następujących założeniach:

- dziecko jest samodzielnym podmiotem – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki ochrony prawnej,
- dziecko wymaga poszanowania jego tożsamości, prywatności i godności,
- rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania dziecka,
- państwo ma wspierać rodzinę a nie ją wyręczać.

Tekst Konwencji Praw Dziecka składa się z trzech części: preambuły, artykułów podstawowych (od 1 do 41) i praw wykonawczych (artykuły 42 - 54). W preambule zawarte są ogólne idee określające charakter Konwencji. Sprawą nadrzędną jest interes, dobro oraz pomyślność dzieci. Akcentuje się, więc odpowiedzialność rodziny za dziecko, znaczenie w procesie wychowania wartości kulturalnych danego narodu, konieczność międzynarodowej współpracy na rzecz poprawy warunków życia dzieci. Podkreśla się też znaczenie przygotowania dziecka do pełnego i świadomego życia w społeczeństwie, które opierałoby się na respektowaniu takich wartości jak pokój, godność, tolerancja, wolność i solidarność. Podstawowymi prawami, o które przede wszystkim należy zabiegać, aby zapewnić młodemu pokoleniu normalne warunki życia, są prawa socjalne, prawa do normalnego rozwoju psychicznego oraz prawa do prawidłowego rozwoju społecznego.

Autorka artykułu przedstawiła historyczną drogę, jaką przeszło prawodawstwo na świecie i w Polsce zanim uznało w pełni prawa dziecka. Czy prawa te są przestrzegane i respektowane?, każdy musi odpowiedzieć sobie sam. Odpowiedzi będzie tyle ile dzieci, bo one w tej sprawie mają głos.

Przygotowała: mgr Ewa Filipiak

Recenzja książki Jadwigi Bińczyckiej pod tytułem „Prawa dziecka – deklaracje i rzeczywistość”

Opieka nad dzieckiem to zespół środków warunkujących zaspakajanie potrzeb fizycznych, emocjonalnych, intelektualnych, społecznych, zmierzających do zapewnienia najwyższej jakości jego życia, do osiągnięcia dojrzałości.

Książka pod redakcja Jadwigi Bińczyckiej pod tytułem „Prawa dziecka –deklaracje i rzeczywistość" uzupełnia nielicznie dotąd opracowaną w tym zakresie .Jest więc szczególnie aktualna także jako próba analizy naszej rzeczywistości pod kątem realnego funkcjonowania praw dziecka jako szczególnych praw człowieka.

Dotychczasowe obserwacje i wyniki badań dowodzą ,że i w przyszłości dzieciom zagrażać będą negatywne skutki przemian społeczno-gospodarczych i procesów transformacji ,w tym ubóstwa i deprawacja potrzeb ,zresztą w skali całego świata (The state of the World's children ,2001 ,raport UNICEF). I te zagrożenia są w publikacji między innymi rozpatrywane w kontekście negatywnych skutków dla rozwoju społeczeństwa polskiego .

Od kondycji populacji dzieci i młodzieży zależeć będzie kondycja społeczeństwa w przyszłości. Wyzwania ,jakie wynikają z ogólnorozwojowych potrzeb dzieci , ciągle jeszcze nie spotykają się z dostatecznym zrozumieniem i odpowiednimi działaniami , przecież najważniejszym kapitałem, z którym wkraczamy w XXI wiek ,jest młode pokolenie .

Książka pod tytułem „Prawa dziecka - deklaracje i rzeczywistość", to praca zbiorowa 27 autorów ,zawiera 24 tematy w 2 modułach i obejmuje łącznie 269 stron. W tym także wstęp do drugiego i pierwszego wydania z 1992 roku, a także pełny tekst Konwencji o prawach dziecka. W swoim wstępie do drugiego wydania redaktor dzieła pisze, że publikacja zawiera „pogłębione komentarze do Konwencji podejmowane z różnych punktów widzenia, bo pisane przez reprezentantów różnych dyscyplin naukowych ,naukowych różnej skali doświadczeń, o różnych polach badań…a może będzie to też szansa dla czytelników, by sami dokonali rachunku i oceny, czy Konwencja mówi o prawach deklarowanych jedynie, czy o prawach łamanych w rzeczywistości. Może ten typ refleksji i ocen przyczyni się w jakimś stopniu do przybliżenia się stanu, kiedy deklaracje i rzeczywistość będą stanowiły równoważny tekst". Cytat ten określa cel dzieła, charakteryzując jednocześnie wartość publikacji oraz potrzebę jej upowszechnienia.

Interdyscyplinarność przedstawianych treści, opracowanych z wykorzystanej aktualnej wiedzy o dziecku zespołu pedagogów, wychowawców, psychologów, prawników, socjologów, lekarzy, etyków, auksologów – znawców teorii i praktyki wychowawczej stanowi o wysokim poziomie merytorycznym i walorach dydaktycznych książki .Pokazano w niej bardzo różnorodne aspekty „znanego i nieznanego „ rozwoju dziecka i wielu współczesnych jego zagrożeń.

Praca zawiera dwie grupy tematyczne :I Deklaracje - Wokół Konwencji o prawach dziecka –komentarze i przypomnienia; II. Rzeczywistość - Jak łamane jest prawo dziecka do życia bez przemocy. Jak chronić prawa dziecka?

Książka zawiera także bogatą bibliografię, przekaz dokonań praktycznych (warsztaty edukacji ekologicznej) z celnymi przemyśleniami znawców prezentowanej tematyki.
Zasługuje na szerokie jej upowszechnienie, by przyczynić się do realizacji hasła: „zadaniem wychowania nie jest leczyć, ale przede wszystkim zapobiegać."

Spośród publikacji, które ukazały się w ostatnich latach na temat praw dziecka, tę książkę czyta się z prawdziwą satysfakcją z uwagi na bogate doświadczenia autorów przedstawione na jej łamach .

Bardzo zróżnicowane są w naszym kraju losy dzieci, a ich rozwój fizyczny i psychiczny powinien wzbudzać niepokój nie pokój i troskę w całym społeczeństwie. Bo przecież dzieciństwo, to najważniejszy okres w życiu człowieka, to czas największej bezbronności wobec urazów fizycznych i psychicznych ,psychicznych którymi potem już nigdy nie możemy sobie dać rady . Do tej i jej podobnych publikacji –wychowawcy, nauczyciele, personel medyczny, pracownicy socjalni, policjanci, dziennikarze, sędziowie, parlamentarzyści, funkcjonariusze administracji państwowej i samorządowej ,a także mający poczucie odpowiedzialności wszyscy rodzice .

Książka stanowi „elementarz" do rozumnego bycia rzecznikiem praw dziecka, a jej upowszechnienie przyczyni się do tego ,że hasło „dzieci nade wszystko w XXI wieku" stanie się dyrektywą, która sprzyjać będzie jego realizowaniu we wszystkich procedurach urzędowych, w których rozstrzyga się sprawy dzieci .

Jak wiemy, w praktyce Konwencja o prawach dziecka nie spowodowała dotąd powszechnej poprawy sytuacji dzieci zarówno na całym świecie, jak i u nas ,choć jest uznawanym uniwersalnym „drogowskazem dla ludzkości", wskazuje jak należy dbać o całokształt potrzeb, jakość życia, a głównie uprawnienia dzieci w XXI wieku jak przypomina Adam Łopatka.

Przygotowała: mgr Katarzyna Królikowska

Recenzja książki Adele Faber i Elanie Mazlish „Wyzwoleni rodzice, wyzwolone dzieci"

Pozycja ta wyróżniona została prestiżową Nagrodą Krzysztofa (Christopher Award) „za afirmację najwyższych wartości duchowych człowieka".

Autorki korzystając z własnych doświadczeń i doświadczeń innych rodziców przekazują wzruszające i przekonujące świadectwa sposobu porozumiewania się z dziećmi, który pozwala u obu stron wyzwolić to, co najlepsze. Opowiadają, jak uczyły się krok po kroku, ulepszać życie swoich rodzin. Były w uprzywilejowanej sytuacji, ponieważ przez pięć lat uczestniczyły w warsztatach dla rodziców prowadzonych przez doktora Haima Ginatta psychologa, wykładowcę i autora.

Książka ukazuje związek pomiędzy ufnością dziecka we własne siły a jego zdolnością do samoobrony, przedstawia sposoby uwolnienia dziecka od grania ról, które je przerastają i opisuje metody budowania szacunku do samego siebie.

Autorki nieustannie poruszają kwestie szacunku dla rodziców, szacunku dla dzieci, szacunku dla trudności wspólnego życia.

Pozycja składa się z dwóch głównych rozdziałów:

1. Dzieci to też ludzie.
2. Rodzice to też ludzie.

Każdy rozdział zawiera po kilka i kilkanaście podrozdziałów.

Książka dedykowana jest wszystkim rodzicom na całym świecie, którzy zafrasowani mruczeli pod nosem: „Musi być jakiś lepszy sposób". Zachęcam do przeczytania tej pozycji nauczycieli. Znajdą tutaj wiele cennych informacji na temat sposobów porozumiewania się z dziećmi.

Opracowała: mgr Bożena Mielka

Recenzja książki dotyczącej praw i obowiązków dzieci i rodziców „Czy wszystko mi wolno? Znaczenie swobodnych zabaw w przedszkolu" – M. Caiati, S. Delac, A. Muller

Książka ta została przetłumaczona z języka niemieckiego przez M. Jałowiec, wydana przez wydawnictwo „Jedność", Kielce 2003r.

Autorki tej książki na podstawie własnych doświadczeń opisują swoje rozumienie swobodnej zabawy dzieci i ukazują metodę wychowawczą, która rozwija u dzieci kreatywność i społeczne formy zachowania. Jest to książka odważna i niezwykle przydatna w pracy.

Pojęcie swobody zabawy, które zostało przedstawione w książce zawiera w sobie koncepcję pedagogiczną, która wymaga od wychowawczyni wysokiej kompetencji, prawdziwego zaangażowania oraz intensywnej uwagi. Celem przedszkola jest synteza zabawy

i pracy nad wspieraniem rozwoju dziecka. W przypadku celów wychowawczych chodzi o ustanawianie priorytetów: samodzielność, zdolność do działania i do miłości. Autorki książki zagłębiając się w założenia pedagogiczne omawiają prawa dziecka podając różne przykłady: dziecko ma prawo do szacunku dla swojego ciała, dla swojej własności i dla rezultatów swojej pracy, a także do swoich działań i decyzji, dziecko ma prawo do szacunku dla swoich nastrojów i uczuć, ma prawo do sprawiedliwego traktowania. Podają przykłady jak radzić sobie z konfliktami, jak je skutecznie rozwiązywać.

Swobodne zabawy mają ogromne znaczenie dla rozwoju dzieci: uczą się one organizowania sobie czasu, rozwijają swoje indywidualne zainteresowania, pobudzają do tworzenia, dają możliwość dostrzegania swoich praw i przestrzegania ich, a także egzekwowania praw od innych.

Książka ta jest tylko propozycją zaczerpniętą z koncepcji pedagogicznych i doświadczeń niemieckich nauczycieli. Jest warta przeczytania.

Opracowała: mgr Teresa Soja

RECENZJA KSIĄŻKI „MAŁE DZIECKO CHCE SIĘ BAWIĆ” HANNY NARTOWSKIEJ

Wychowując małe dziecko powinno zaspokajać się jego potrzeby ruchowe, poznawcze i uczuciowe, zapewniając warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego. W procesie wychowania dziecko nabywa wiele umiejętności, przystosowuje się do otoczenia zachowując swoje indywidualne właściwości oraz kształtuje stosunek do ludzi i świata.

Zachowanie dorosłych, stosunek do dziecka w czasie codziennych zabiegów pielęgnacyjnych i opiekuńczych, a także rodzaj kontaktów między członkami rodziny tworzą ogólną atmosferę korzystną lub niekorzystną z punktu widzenia wychowania małego dziecka. Niepokój, napięcie, pośpiech, brak czasu na rozmowę i zabawę z dzieckiem zakłócają wszelką działalność wychowawczą. Natomiast pogodny nastrój, prawdziwe, pełne aprobaty zainteresowanie sprawami dziecka, nie tylko jego zdrowiem i wyglądem, lecz również jego działaniem, ułatwia wychowanie, a tym samym właściwe kształtowanie małego człowieka.

Ważnym elementem procesu wychowawczego w pierwszych latach życia jest udział dorosłych w zabawie dziecka. W książce omówione są zagadnienia dotyczące niektórych praw rozwoju, rodzaje zabaw i ich znaczenie dla rozwoju i działalności dziecka oraz rola rodziców, głównie matki i rodzeństwa w organizowaniu i przebiegu zabaw. W kolejnych rozdziałach omówione są następujące problemy:

- charakterystyka zmian rozwojowych w danym okresie i przejawianie się ich w konkretnych zabawach,
- wpływ poszczególnych zabaw na rozwój psychiczny i ruchowy dziecka,
- propozycje doboru zabawek oraz udział dorosłych w zabawach,
- dobór zabaw w zależności od indywidualnych cech dziecka (dzieci nadmiernie aktywne i nadpobudliwe, bierne, niezręczne ruchowo, nieśmiałe).

Nie ma recept na właściwe wychowanie, nie ma uniwersalnych przepisów, jednakowych dla wszystkich, zawsze skutecznych, doprowadzających w każdym przypadku do tych samych rezultatów. Istnieje natomiast porządek zjawisk rozwojowych i psychologicznych, pojawiających się w określonej kolejności i czasie, oraz pewne zależności i związki pomiędzy czynnikami wpływającymi na rozwój i zachowanie się dziecka, które mają charakter prawidłowości występujących powszechnie. To nazywamy prawami rządzącymi rozwojem dziecka. Obserwując małe dziecko możemy stwierdzić, że we wszystkich czynnościach zaangażowane są ruchy rąk, nóg i całe ciało. Każde nowe osiągnięcie jest ściśle związane z rozwojem do ich wymagań i zwyczajów, poznając przedmioty, ich nazwy i przeznaczenie doskonali czynności psychoruchowe. Środowisko, w którym dziecko żyje dostarcza mu bodźców rozwojowych, niezależnie od intencji osób wychowujących, oddziałujących na dziecko przez uczenie go i wychowywanie. Podstawową potrzebą psychiczną dziecka jest potrzeba miłości i bezpieczeństwa zaspokajana przez bliski kontakt rodziców z dzieckiem, zainteresowanie jego przeżyciami i udział w nich, gotowość pomocy i opieki oraz zrozumienie jego zachowań. Na jej podstawie rozwija się życie uczuciowe dziecka i kształtuje się jego stosunek do świata i ludzi. Udział rodziców w zabawach dziecka, aprobata prób samodzielności, pomoc przy zdobywaniu nowych umiejętności, unikanie krytykowania i karania przez odsuwanie dziecka od siebie stwarza atmosferę pewności i bezpieczeństwa, w której dziecko rozkwita i może wykorzystać dla rozwoju wszystko, czym dysponuje środowisko.

W rozwoju umysłowym małego dziecka istotną rolę pełni potrzeba poznania wywołująca w tym okresie życia wzmożoną aktywność ruchową. Potrzebę poznania zaspokajają w znacznym stopniu zabawy, gdyż dziecko odtwarzając to, co wywołało jego ciekawość lub zdumienie, utrwala zdobyte informacje i doświadczenia.

Inną ważną potrzebą, kształtującą społeczne postawy dzieci jest potrzeba współdziałania i akceptacji. Małe dziecko ujawnia ją spontanicznie we wspólnej zabawie z mamą i tatą, próbując pomóc w zajęciach domowych, dążąc do towarzystwa rówieśników.

Małe dziecko rozwija się poprzez działanie. Dzięki własnej aktywności oraz kontaktom z ludźmi zdobywa nowe informacje o świecie i o prawach rządzących w nim. Nie jest ono biernym odbiorcą bodźców dostarczanych przez otoczenie. Każde zdarzenie wywołuje zmianę zachowania i działania dziecka. Np. dziecko bawi się w piaskownicy, do której zbliża się kolega z atrakcyjną zabawką. Maluch usiłuje ją odebrać, chłopiec broni się, zaczyna płakać. Agresor nie rezygnuje, bije go i zabawkę zdobywa.

Inną ważną drogą zdobywania doświadczeń jest naśladownictwo. Dziecko naśladuje dorosłych także wtedy, gdy nawet nie podejrzewają, że ich zachowanie jest obserwowane. Dlatego można zauważyć przejmowanie ich gestów, mimiki lub tonu głosu, powtarzanie bez zrozumienia słów lub zwrotów nie zawsze cenzuralnych.

Wymagania stawiane dziecku muszą być dostosowane do jego możliwości związanych z wiekiem i dotychczasowymi osiągnięciami rozwojowymi.

Opracowała: Małgorzata Starzyńska

LITERATURA

1. Mała encyklopedia Prawa, PWN, Warszawa 1980, s. 528
2. Korczak J. Pisma wybrane, t. I, Nasza Księgarnia, Warszawa 1957, s.53
3. Korczak J. Pisma wybrane, t. I, Nasza Księgarnia, Warszawa 1957, s.302
4. Korczak J. Myśl pedagogiczna, Nasza Księgarnia, Warszawa 1983, s.35
5. Prawa człowieka w edukacji ,Wojewódzki Ośrodek Metodyczny ,Zielona Góra 1992, s.4
6. Dziecko i jego prawa, KOPD MED., Warszawa 1992 s. 4
7. Korczak J., „Pisma wybrane”, Nasza Księgarnia, Warszawa 1957, s. 69
8. Korczak J., Pisma wybrane, t. I Nasza Księgarnia, Warszawa 1957, s. 69
9. Program wychowania w przedszkolu, MEN, Oświata, Warszawa 1992, s. 8
10. Korczak J., Pisma wybrane, t. I, Nasza Księgarnia, Warszawa 1957, s . 302
11. WWW.onet.pl/prawa dziecka
12. www.Republika.onet.pl/prawa dziecka